

Nowy Jork jako przykład oddziaływania megatrendów na megamiasta – urbanizacja a nierówności

Patrycja Klasa

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

e-mail: patiklasa5@gmail.com

ORCID: [0009-0006-9790-9254](https://orcid.org/0009-0006-9790-9254)

Katarzyna Cłapa

Printor sp. z o.o.

e-mail: katarzyna.clapa20@gmail.com

ORCID: [0009-0001-9491-6540](https://orcid.org/0009-0001-9491-6540)

© 2024 Patrycja Klasa, Katarzyna Cłapa

Praca opublikowana na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-SA 4.0). Skrócona treść licencji dostępna jest online na <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.pl>

Cytuj jako: Klasa, P. & Cłapa, K. (2024). Nowy Jork jako przykład oddziaływania megatrendów na megamiasta – urbanizacja a nierówności. *Biblioteka Regionalisty. Regional Journal*, 24, 72-81.

DOI: [10.15611/br.2024.1.08](https://doi.org/10.15611/br.2024.1.08)

JEL: J11, O18, R11

Streszczenie

Cel: Zbadanie zależności między dwoma megatrendami: przyspieszającą urbanizacją a pogłębiającymi się nierównościami społeczno-dochodowymi w megamiastach, na przykładzie Nowego Jorku w latach 2018-2023.

Metodyka: Podczas tworzenia artykułu zastosowano kilka metod badawczych: metodę analizy literatury, metodę analizy i konstrukcji logicznej oraz *case study*.

Wyniki: Stwierdzono, że nierówności w megamiastach powstają na skutek działania trzech różnych procesów urbanizacyjnych: migracji, industrializacji oraz rozwoju infrastruktury miejskiej.

Implikacje i rekomendacje: W artykule przedstawiono rekomendacje dotyczące zmniejszenia nierówności społecznych i dochodowych w megamiastach oraz ukazano przykładowe rozwiązanie innych problemów wynikających z urbanizacji, m.in. zanieczyszczenia środowiska i niedoskonałości procedur zarządzania kryzysowego.

Oryginalność/wartość: Artykuł wnosi istotny wkład w dyskusję na temat skutków urbanizacji w megamiastach, oferując interdyscyplinarne spojrzenie na problem nierówności społecznych.

Słowa kluczowe: megamiasta, Nowy Jork, urbanizacja, nierówności społeczne

1. Wstęp

Ostatnie lata przynoszące pandemię koronawirusa czy wojnę w Ukrainie pokazały, jak bardzo zmienne i niepewne staje się środowisko międzynarodowe. Człowiek musi się przystosować do funkcjonowania w pełnym niejednoznaczności świecie VUCA¹. Co więcej, cechy współczesnego świata mają przełożenie na powstanie megatrendów. Jedna z definicji opisuje je jako złożone i długofalowe procesy o zasięgu globalnym, wpływające na zależności społeczne, technologiczne, klimatyczne czy ekonomiczne (Dziemianowicz & Jurkiewicz, 2023, s. 11). W niniejszym artykule ukazane zostały dwa z nich: przyspieszająca urbanizacja oraz pogłębiające się nierówności. Miasta, w tym megamiasta, są ważnymi ośrodkami rozwoju gospodarki danego kraju oraz świata, ale także prężnie rozwijają się w zakresie społecznym, kulturowym czy politycznym. Wraz z rozwojem miast, równolegle pojawiają się problemy z pogłębiającymi się przepaściami między bogatymi i biednymi. Dodatkowo, podczas pandemii COVID-19 różnice te zaczęły jeszcze bardziej narastać, a skutki tych zróżnicowań widoczne są do dzisiaj.

Celem niniejszej pracy jest zbadanie zależności między dwoma megatrendami: przyspieszającą urbanizacją a pogłębiającymi się nierównościami społeczno-dochodowymi w megamiastach, na przykładzie Nowego Jorku. Istotne jest także podkreślenie wzajemnego przenikania się megatrendów oraz ich równoległego występowania zarówno w megamiastach, jak i całej globalnej gospodarce. Analizie został poddany okres badawczy obejmujący lata 2018-2023, kiedy to w 2019 r. rozpoczęła się epidemia COVID-19, która rok później stała się pandemią.

2. Megamiasta jako ośrodki urbanizacji

Rozprzestrzenianie się megatrendów jest zauważalne już obecnie, jednak będą one miały także duży wpływ na kształtowanie się globalnej gospodarki w przyszłości. Zmiany te są widoczne również w obszarze powstawania i rozwoju miast.

Urbanizacja stanowi jedno z ważniejszych zjawisk społeczno-gospodarczych w XX i XXI w. Ze względu na kompleksowość i wieloaspektowość urbanizacji, trudno o jej jedną definicję. Ponadto jest często rozpatrywana w różnych wymiarach, np. przestrzennym, ekonomicznym, społecznym czy ekologicznym (Szymańska i Biegańska, 2011, s. 13, 14). Urbanizację często analizuje się jako proces – odnosząc się do dynamiki, przedstawiając zmiany społeczno-demograficzne, zmiany zachowań ludzi, oraz jako stan – efekt procesu, ukazanie wielkości czy liczby miast (Szymańska & Biegańska, 2011, s. 14). Jest to zjawisko globalne, polegające na rozwoju miast, wzroście koncentracji ludności w przestrzeni miejskiej, a także rozwoju m.in. działalności gospodarczej na tych terenach (Węclawowicz, 2003, s. 60).

Przedstawione zjawisko urbanizacji wiąże się z pojęciem megamiast. Jak podaje ONZ, megamiastem nazywa się miasto, którego liczba mieszkańców jest większa niż 10 milionów. Miasta tego typu ciągle się rozwijają, powiększa się także liczba ich mieszkańców (United Nations, 2019, s. 55). Obecnie wyróżnia się 33 megamiasta, z czego do największych zalicza się m.in.: Tokio, Dehli, Szanghaj, Sao Paulo, Meksyk, Bombaj czy Osakę (Patyk, 2023). W zestawieniu znalazły się także m.in.: Nowy Jork, Istambuł, Rio de Janeiro i Paryż.

Nasilające się migracje oraz rosnąca liczba ludności na świecie należą do głównych czynników napędzających rozwój megamiast. Według prognoz Organizacji Narodów Zjednoczonych do 2050 aż 2 na 3 osoby będą zamieszkiwały tereny zurbanizowane. Natomiast liczba megamiast do 2030 r. wzrośnie do 43, z czego większość obejmie miasta na terenie krajów rozwijających się, głównie Azji i Afryki (United Nations, b.d.).

Zyskująca znaczenie urbanizacja przynosi wiele korzyści. Megamiasta stają się kluczowym w perspektywie globalnej punktem rozwoju gospodarczego, oferując swoim mieszkańcom wiele możliwości. Tym, co przyciąga ludzi do osiedlania się w megamiastach, są duże perspektywy rozwoju zawodowego, a co za tym idzie – zdobycia atrakcyjnych zarobków. Rynek pracy w takich miejscach jest znacznie większy i atrakcyjniejszy

¹ VUCA: zmienność, niepewność, złożoność, niejednoznaczność (Kucharczyk-Capiga, 2019).

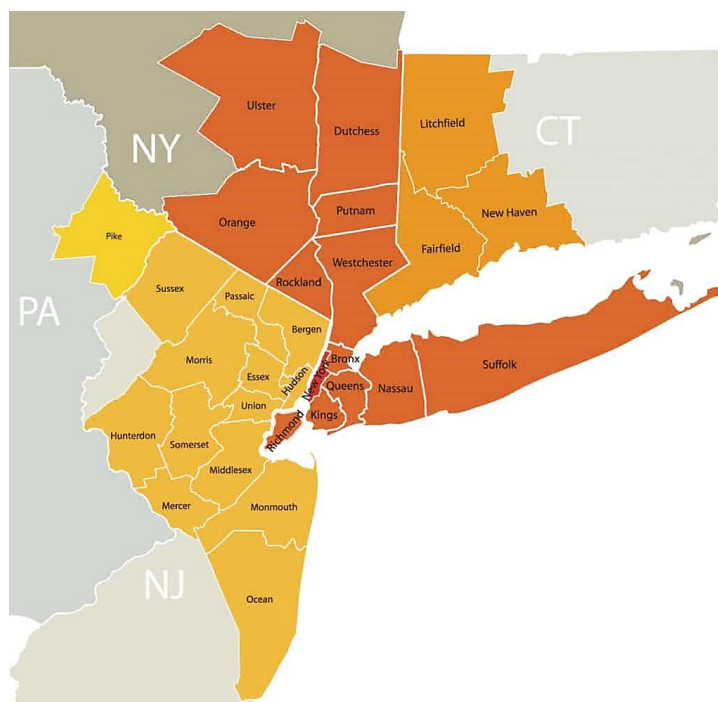
niż na terenach wiejskich czy w małych miejscowościach. Ponadto tego typu ośrodki wspomagają także rozwój społeczno-kulturowy mieszkańców, którzy mają dostęp do licznych placówek edukacyjnych, ośrodków kulturowych i miejsc rozrywki, takich jak muzea, galerie sztuki lub teatry (Institute for Economics & Peace, 2023, s. 46). Megamiasta cechują się również rozbudowaną infrastrukturą, dostępem do wielu usług publicznych i dobrą dostępnością do specjalistycznej opieki medycznej. Co więcej, miejsca te są głównymi ośrodkami rozwoju nowoczesnych technologii oraz innowacyjności.

3. Dynamika urbanizacji i rozwój społeczno-gospodarczy w Nowym Jorku

Tworzone przez miliony ludzi megamiasta bardzo dobrze ukazują, w jaki sposób procesy urbanizacji kształtują strukturę społeczną i ekonomiczną danego miasta. Dynamika urbanizacji w Nowym Jorku jest wynikiem jednoczesnego oddziaływania trzech różnych, charakterystycznych dla dużych miast procesów: migracji, industrializacji oraz rozwoju infrastruktury miejskiej (centrum komunikacyjnego).

Migracja jest procesem, który najbardziej ze wszystkich wymienionych wpłynął na kształtowanie się kulturowego oraz demograficznego krajobrazu Nowego Jorku. Początek tego zjawiska miał miejsce już w XIX w., kiedy to megamiasto stało się głównym schronieniem dla przybyszów z innych krajów (jedno z tzw. *sanctuary cities*). Imigranci pochodzili w większej mierze z Europy, jednak nie brakowało również przybyszów z Ameryki Łacińskiej, Afryki czy nawet Azji (Martin, 2014). W 2022 r. liczba imigrantów wynosiła 4 484 500 osób, co stanowi 22,8% całej populacji Nowego Jorku oraz 27,4% jego siły roboczej (American Immigration Council, 2022).

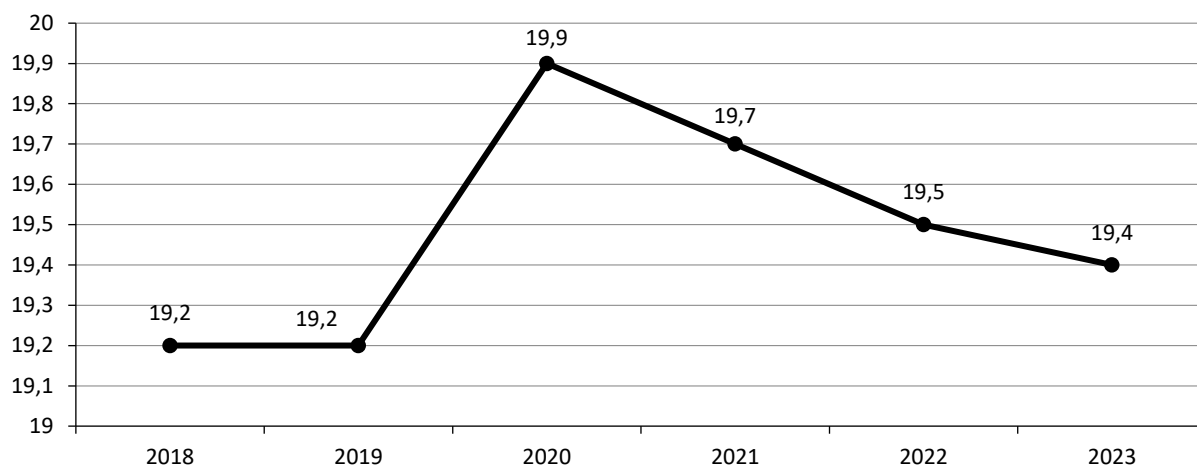
Ludzie z całego świata przybywali do Nowego Jorku w poszukiwaniu lepszego życia, jednak z czasem nie był to jedyny powód wzrastającej tam migracji. W XX w. to megamiasto stało się miejscem zainteresowania dla utalentowanych i ambitnych osób. Od tamtego momentu było utożsamiane z centrum sztuki, mody, literatury i sportu. Wielu ludzi, którzy pragnęli rozwijać się w tym kierunku, pozostawiało swoje dotychczasowe życie dla przygody na Manhattanie lub Broadwayu, przez co Nowy Jork zaczął przyjmować coraz więcej imigrantów zarówno z zagranicy, jak i z całego USA (Lankevich, 2024). Graficznie zakres terytorialny metropolii Nowego Jorku przedstawiono na rysunku 1.

Rys. 1. Mapa metropolii Nowy Jork

Źródło: (Service Areas..., 2022).

Napływ przybyszów do miasta sprawił, że w Nowym Jorku zaczęła się kształtować zróżnicowana społeczność składająca się z wielu grup etnicznych i kulturowych. We wszystkich jego dzielnicach powstały enklawy charakteryzujące się unikalną kulturą, kuchnią, językiem czy nawet religią. Przykładem różnorodnej kulturowo dzielnicy jest Queens, gdzie ok. 63% mieszkańców pochodzi spoza USA, przez co w tym rejonie mówi się ok. 167 różnymi językami (Allen, 2023). Zróżnicowana społeczność stała się elementem wyróżniającym Nowy Jork na tle innych metropolii. Na rysunku 2 została przedstawiona populacja w metropolii Nowy Jork w latach 2018-2023 (w mln).

Rys. 2. Populacja w metropolii Nowy Jork w latach 2018-2023 (w mln)

Źródło: (U.S. Census Bureau, 2024c).

Populacja w metropolii Nowy Jork w latach 2018 i 2019 utrzymywała się na stałym poziomie i wynosiła 19,2 mln. W 2020 r. nastąpił jednak wzrost ludności do 19,9 mln, co można powiązać z procesami i trendami urbanizacyjnymi oraz z coraz większą atrakcyjnością centrów gospodarczych. Sytuacja zmieniła się w 2021 r., kiedy to liczba mieszkańców metropolii Nowy Jork zaczęła spadać i osiągnęła poziom 19,4 mln w 2023 r. Spadek ten był wynikiem m.in. wystąpienia pandemii COVID-19, która zmusiła mieszkańców do zmiany trybu życia. Społeczeństwo musiało się przyzwyczaić do pracy zdalnej, siedzenia w domu oraz do noszenia maseczek. W rezultacie wiele osób porzuciło życie w dużym mieście dla mniej zaludnionych obszarów, np. wsi, gdzie koszty utrzymania były znacznie niższe oraz występowało mniejsze prawdopodobieństwo zachorowania na COVID-19.

Wzrost liczby ludności w metropolii nie był jedynym procesem wpływającym na wzrost urbanizacji Nowego Jorku. Na przełomie XIX i XX w. rozpoczęła się industrializacja, która nie tylko powiększyła problem migracji, lecz również wpłynęła pozytywnie na rozwój gospodarczy miasta. Proces industrializacji umożliwił nowym przybyszom szybkie znalezienie pracy w nowo powstałych przedsiębiorstwach i fabrykach. Nowy Jork zmienił się z miasta portowego w globalne centrum finansowe i handlowe. Dzięki nowym technologiom miasto stało się ośrodkiem produkcji (Klayman, 2024). Po rewolucji przemysłowej w szczególności rozwinął się przemysł tekstylny, transportowy i spożywczy. Gospodarka Nowego Jorku całkowicie się zmieniła, a standard życia mieszkańców znacznie się polepszył.

Rosnąca migracja i industrializacja stały się przyczynami wielu innych procesów. Jednym z nich był rozwój infrastruktury miejskiej, który był ważnym elementem urbanizacji Nowego Jorku. Nowe technologie umożliwiły szybki rozwój transportu publicznego. Wraz z większymi wymaganiami dotyczącymi przemieszczania się po mieście, powstawały nowe drogi, mosty, wiadukty, autostrady, linie kolejowe czy metra. Nowy Jork stał się jednym wielkim centrum komunikacyjnym, gdzie można było się dostać z jednej dzielnicy do drugiej w stosunkowo krótkim czasie (UM Warszawa, 2022). Jednak rozwijająca się infrastruktura transportowa oraz zwiększająca się migracja stanowiły wyzwanie dla władz tego megamiasta, gdyż oznaczało to powstanie nowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dodatkowo duży napływ ludności do Nowego Jorku sprawił, że musiał się on rozwijać w znacznie

szybszym tempie, co doprowadziło do rozbudowy infrastruktury mieszkaniowej. W megamieście zaczęły powstawać nowe osiedla pełne wieżowców i nowych mieszkańców. Ponadto presja na rynek mieszkaniowy spowodowała, że podniosły się ceny nieruchomości w niektórych dzielnicach, przez co zwiększyła się przepaść między poszczególnymi rejonami miasta.

Rozprzestrzenienie się pandemii COVID-19 pokazało również, że urbanizacja oraz nieodpowiednie planowanie przestrzenne sprzyjają transmisji wirusa. Nierówności występujące w megamiastach dotyczyły wtedy nie tylko dochodów i podziału społeczeństwa, ale również nieodpowiednio wdrożonych procedur zarządzania kryzysowego. Według badań przeprowadzonych po ustąpieniu pandemii w megamiastach, takich jak metropolia Nowy Jork, powstawały dysproporcje w rozprzestrzenianiu się COVID-19 w zależności od dzielnicy, w której występowało zakażenie. Miasta zamieszkane przez dużą liczbę mieszkańców doświadczyły szybszego i bardziej zróżnicowanego rozprzestrzeniania wirusa, dlatego plany zagospodarowania przestrzennego dla megamiast powinny uwzględniać również efektywność rozmieszczania infrastruktury miejskiej w sytuacjach kryzysowych (Kawlra i Sakamoto, 2023).

Procesy urbanizacyjne w Nowym Jorku utworzyły w megamieście nowe możliwości ekonomiczne i zdecydowanie wpłynęły na rozwój społeczno-gospodarczy tej metropolii. Z jednej strony przysłużyły się rozwojowi megamiasta i sprawiły, że Nowy Jork stał się jedną z najbardziej rozpoznawalnych metropolii w USA. Z drugiej strony przyniosły one ze sobą również negatywne konsekwencje w postaci segregacji społecznej czy też nierówności dochodowych. Urbanizacja tak dużej metropolii wymaga zastosowania innowacyjnego podejścia do planowania miejskiego oraz stworzenia nowej polityki społecznej i migracyjnej, która zmniejszy powiększanie się nierówności w Nowym Jorku.

4. Wyzwania i perspektywy rozwoju megamiast na przykładzie Nowego Jorku

Tereny zurbanizowane nie od dzisiaj są atrakcyjnymi miejscami do zamieszkania dla wielu ludzi na całym świecie. Jednak oprócz pozytywnych aspektów rozwoju miast, w tym megamiast, coraz częściej pojawiają się także problemy wynikające ze zwiększającej się liczby ludności na tych terenach. Tabela 1 prezentuje szanse i wyzwania kształtujące się poprzez rozwój megamiast w perspektywie globalnej.

Tabela 1. Szanse i wyzwania napędzające rozwój megamiast w perspektywie globalnej

Szanse	Wyzwania
• Wzrost innowacyjności i dostępu do nowoczesnych technologii • Zjawisko wielokulturowości • Rozwój gospodarczy kraju i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej w perspektywie globalnej • Megamiasta jako przykłady <i>smart cities</i>	• Rosnące nierówności i pojawianie się kontrastów – np. dzielnice biedy obok bogatych części miasta • Problemy na rynku nieruchomości • Rozwój infrastruktury • Problemy środowiskowe • Wyzwania w obszarze społecznym • Wzrost przestępczości • Szybsze rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie (*Understanding Megacities...*, 2024).

4.1. Szanse

Duże ośrodki miejskie przyciągają do siebie wielu utalentowanych naukowców, biznesmenów czy artystów, którzy mają możliwość rozwijać swoje umiejętności, pracując w największych firmach. Ponadto duża różnorodność kulturowa społeczeństwa może się pozytywnie przekładać na wymianę doświadczeń pomiędzy określonymi grupami społecznymi. To z kolei przyczynia się do większej kreatywności i otwartości na nowe pomysły. Wysoko wykwalifikowany kapitał ludzki wpływa również na rozwój nowoczesnych technologii oraz opracowywanie i wdrażanie innowacji. Przekłada się to na ogólny rozwój gospodarczy państwa oraz zwiększoną atrakcyjność inwestycyjną miasta, nie tylko w perspektywie krajowej, ale także międzynarodowej. Tabela 2 przedstawia poziom PKB zarówno w metropolii Nowy Jork, jak i w całych Stanach Zjednoczonych w latach 2018-2023.

Tabela 2. PKB USA oraz metropolii Nowy Jork w latach 2018-2023 w dolarach amerykańskich

Rok	USA (mln USD)	Metropolia Nowy Jork (mln USD)	Relacja PKB metropolii Nowy Jork do PKB USA (%)
2018	18 160 699	1 766 287	9,73
2019	18 642 485	1 801 108	9,66
2020	18 238 881	1 744 691	9,57
2021	19 387 630	1 834 472	9,46
2022	19 896 599	1 875 061	9,42
2023	20 436 284	1 905 237	9,32

Źródło: opracowanie własne na podstawie (U.S. Bureau of Economic Analysis, 2024).

Można zauważyć, iż od 2021 r. wartość PKB USA oraz metropolii Nowy Jork systematycznie zaczęła wzrastać i przewyższać poziom PKB sprzed rozpoczęcia pandemii. Dobre funkcjonowanie gospodarki Nowego Jorku istotnie wpływa na rozwój całego kraju. W okresie popandemicznym PKB rośnie, co oznacza, iż sytuacja gospodarcza kraju oraz metropolii Nowy Jork poprawiła się w odniesieniu do spadku z 2020 r.

Megamiasta są często także postrzegane jako *smart cities* – miejsca, które integrują społeczeństwo, samorządy, przepływy informacji i danych za pomocą technologii Information and Communication Technologies oraz rozwiązań *Internet of Things* (Gomstyn i Jonker, 2023). W Nowym Jorku przykładem zastosowania wspomnianych rozwiązań mogą być np. platforma NYC311, która umożliwia mieszkańcom zgłaszanie problemów pojawiających się w przestrzeni miejskiej, takich jak awaria oświetlenia czy niepoprawnie zaparkowane pojazdy, oraz LinkNYC, która jest siecią telekomunikacyjną oferującą darmowy dostęp do Wi-Fi, dostęp do map miasta lub darmowe ładowanie urządzeń (Office of the State Government Accountability, 2021).

4.2. Wyzwania

Zwolennicy zjawiska globalizacji zakładali, że wzrost powiązań międzynarodowych pomoże zredukować nierówności społeczne i dochodowe na świecie. Niestety tak się nie stało, a co więcej, przepaść między bogatymi i biednymi jeszcze bardziej się pogłębiła. Podobnie jest w przypadku rozwoju megamiast. Wiele osób idealizuje megamiasta, postrzegając je wyłącznie przez pryzmat zalet. Osoby migrujące z terenów wiejskich do miast nie biorą pod uwagę trudności, jakie pojawiają się na co dzień.

Obok bogatych dzielnic Nowego Jorku kojarzących się z sukcesem, bogactwem i drapaczami chmur (np. Manhattan), znajdują się te biedniejsze, w których ludność ma problemy z opłaceniem czynszu za mieszkanie czy zakupem produktów spożywczych dla swojej rodziny (np. Harlem, Bronx). Współczynnik Giniego jest miarą stopnia nierówności dochodowej. Dane zawarte w tab. 3 ukazują wartości wspomnianego wskaźnika dla metropolii Nowy Jork w latach 2018-2023.

Tabela 3. Współczynnik Giniego w metropolii Nowy Jork w latach 2018-2023

Rok	Współczynnik Giniego
2023	0,52
2022	0,52
2021	0,51
2020	0,51
2019	0,51
2018	0,51

Źródło: opracowanie własne na podstawie (U.S. Census Bureau, 2024a, 2024b).

Główny Urząd Statystyczny wskazuje w interpretacji współczynnika następującą zależność – im wyższa wartość wskaźnika, tym większe zróżnicowanie dochodowe (Główny Urząd Statystyczny, b.d.). Jak widać na podstawie danych zawartych w tabeli 3, dla metropolii Nowy Jork wskaźnik ten wynosił ok. 0,5. Ponadto widoczny jest niewielki wzrost nierówności dochodowych wśród mieszkańców między latami 2021 a 2022.

Istotnym czynnikiem, który odegrał ważną rolę w pogłębianiu się nierówności, była pandemia COVID-19. Podczas jej trwania wiele osób otrzymało wsparcie od rządu czy lokalnych władz w postaci ulg podatkowych, dofinansowań czy pomocy socjalnej dla dzieci. Niewątpliwie skorzystało na tym wiele rodzin, także nowojorczyków. Jednakże w kolejnych latach po ustąpieniu wirusa problem ubóstwa się pogłębił. Liczba dorosłych mieszkańców miasta Nowy Jork zmagających się z trudnościami materialnymi wzrosła w 2022 r., porównując z 2021 r., z 18 do 23% oraz z 15 do 25% w przypadku dzieci zamieszkujących ten obszar (Poverty Tracker Research Group at Columbia University, 2024, s. 2).

Kolejnym wyzwaniem stają się rosnące koszty życia w megamiastach, w tym również w Nowym Jorku. Problem uwydatniła inflacja, która wzrosła od czasu wybuchu pandemii koronawirusa. W ujęciu rocznym w 2022 r. wynosiła ona w Nowym Jorku ok. 6,7%, w 2023 r. ok. 3%, a na 2024 r. przewidywano poziom ok. 4% (U.S. Bureau of Labor Statistics, 2024). W związku z tym problemy zaczęły się pojawiać także na rynku nieruchomości. Wielu nowojorczyków nie stać na opłaty i czynsz, dlatego w biedniejszych dzielnicach pogłębia się bezdomność i rozwijają się slumsy.

Co więcej, na początku pandemii w mieście Nowy Jork nastąpił spadek sprzedaży nieruchomości o prawie 58% w porównaniu z poprzednimi latami (Gascon i Haas, 2020). Mieszkańcy pracowali zdalnie w trybie *home office*, co skutkowało mniejszym zapotrzebowaniem na wynajem przestrzeni biurowych. Po zakończeniu pandemii rynek nieruchomości zaczął stopniowo wracać do stanu sprzed 2020 r.

Dodatkową trudnością jest również to, iż Nowy Jork zamieszkują miliony osób, a podaż mieszkań nie rośnie proporcjonalnie do liczby ludzi osiedlających się na terenach zurbanizowanych. W konsekwencji prowadzi to do rozwoju peryferii, gdyż w centrum nie ma już możliwości budowy nowych, wygodnych dla rodzin obiektów. Od czasu wybuchu pandemii zjawisko to dodatkowo się nasiliło, a trend nadal się utrzymuje (Gujral et al., 2020).

Megamiasta takie jak Nowy Jork nie były projektowane z myślą o tak dużej gęstości zaludnienia na ich terenie. Stąd pojawia się kolejne wyzwanie, którym jest utrzymanie odpowiedniej infrastruktury. Na drogach zauważalne są korki i problemy z przepustowością, co z kolei generuje wysokie stężenie spalin. W Nowym Jorku istnieje bardzo dobrze rozbudowana sieć metra, która ułatwia mieszkańcom sprawne poruszanie się po mieście bez konieczności korzystania z własnego samochodu. Dodatkowo coraz częściej pojawiają się także problemy z odpowiednim dostarczeniem energii czy dostępem do wody. Wiąże się to bezpośrednio z globalnymi problemami środowiskowymi. Megamiasta, w tym Nowy Jork, bardzo często są kojarzone z bardzo zanieczyszczonym powietrzem, dużym poziomem hałasu oraz coraz mniejszą powierzchnią terenów zielonych. To z kolei przekłada się np. na wyższą odczuwalną temperaturę w okresach letnich. Duża koncentracja ludności wymaga także rozbudowanego i efektywnego procesu zarządzania odpadami, co również staje się coraz trudniejsze przy wzrastającej liczbie ludności.

Osiedlanie się ludności na terenach zurbanizowanych wiąże się z występowaniem zjawiska migracji, które także będzie coraz większym wyzwaniem dla megamiast. Oprócz pozytywnych aspektów migracji jakimi są m.in. dodatkowa siła robocza, transfer wiedzy czy zróżnicowanie kulturowe, pojawiają się także problemy, z którymi megamiasta borykają się częściej niż mniejsze miejscowości. Wielokulturowość bardzo często wiąże się ze wzrostem przestępczości oraz tworzeniem się gangów, dochodzą do tego także niezgodności i problemy z asymilacją ludności na tle społecznym czy religijnym. W większości megamiast, w tym w Nowym Jorku, tworzą się dzielnice zamieszkiwane tylko przez określone grupy, np. dzielnica Queens znana jest z mieszkańców pochodzenia latynoskiego czy

azjatyckiego, oraz Brooklyn, gdzie z kolei dominuje ludność afroamerykańska (NYU Furman Center, 2018, s. 51, 85).

Istotną kwestią, występującą w dużo większej skali niż na innych terenach zurbanizowanych, jest problem rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych. Najlepszym tego przykładem była pandemia koronawirusa. W ośrodkach zamieszkałych przez ponad 10 mln osób znacznie trudniej jest zachować odpowiednią higienę czy bezpieczne odległości w środkach komunikacji zbiorowej. W 2022 r. w Nowym Jorku wykryto także obecność wirusa małpiej grypy i polio (NYC Health, 2022).

5. Zakończenie

W niniejszym artykule zbadano dwa kluczowe megatrendy: przyspieszającą urbanizację i pogłębiającą się nierówność. Wymienione procesy wyraźnie wpływają na kształtowanie się globalnej oraz regionalnej gospodarki, zwłaszcza w okresie po pandemii COVID-19, kiedy to stały się jeszcze bardziej widoczne. Szczególnym przypadkiem są megamiasta, które doskonale ukazują złożoność tych procesów oraz ich wzajemne przenikanie się. Metropolia Nowy Jork jest jednym z przykładów tego, jak pogłębiająca się urbanizacja wpływa na rozwój społeczno-gospodarczy megamiasta.

Do pogłębienia się nierówności społecznych i dochodowych w Nowym Jorku w dużym stopniu przyczyniły się procesy urbanizacyjne, takie jak migracja, industrializacja oraz rozwój infrastruktury miejskiej. Oprócz tego ważną rolę odgrywały tutaj takie czynniki, jak: polityka imigracyjna USA, rozwój technologii, trendy gospodarcze, zmiany demograficzne czy polityka społeczna miasta Nowy Jork.

Procesy urbanizacyjne takie jak migracja przyniosły wiele konsekwencji, z czego najważniejszą było powstanie i pogłębienie się nierówności dochodowych oraz społecznych w dzielnicach Nowego Jorku. Duże zróżnicowanie kulturowe w mieście zwiększyło przepaść między biedną a bogatą częścią społeczeństwa, co doprowadziło do marginalizacji niektórych grup społecznych. Odrzucone grupy społeczne zaczęły szukać innych sposobów na przeżycie, m.in. przez tworzenie gangów czy też uciekanie się do czynów nielegalnych. W rezultacie wzrost przestępczości utrudnił integrację marginalizowanych grup, pogłębiając istniejące nierówności społeczne. Dodatkowo wzrost ludności wynikający z migracji znacznie przeciążył infrastrukturę miejską w Nowym Jorku, co bezpośrednio wpłynęło na zwiększenie się kosztów życia w metropolii. Procesy urbanizacyjne przyczyniły się do powstania kryzysu migracyjnego i mieszkaniowego w Nowym Jorku oraz zwiększenia się nierówności. Negatywne skutki tych procesów stały się szczególnie widoczne po wybuchu pandemii COVID-19, kiedy to metropolie takie jak Nowy Jork zmagaly się ze zbyt dużym natężeniem ludności, co doprowadziło do jeszcze większego przeciążenia się infrastruktury miejskiej. Intensyfikacja miejska przyczyniła się do zwiększenia się zanieczyszczenia powietrza w mieście, pogorszenia się warunków zdrowotnych i szybszego rozprzestrzenienia się pandemii.

Negatywne konsekwencje urbanizacji można jednak powstrzymać przez podjęcie odpowiednich działań. Władze miejskie w megamiastach takich jak Nowy Jork powinny dążyć do zrównoważonego rozwoju we wszystkich dzielnicach, aby jak najbardziej zmniejszyć nierówności powstałe pomiędzy bogatymi a biednymi regionami. Ponadto powinny one stworzyć oraz wdrożyć nowe polityki społeczne i imigracyjne, które regulują m.in. sposób przyjęcia i integracji imigrantów czy zapobieganie przestępczości. Ze względu na wysoką intensyfikację miejską megamiasta powinny wdrożyć nowe zrównoważone rozwiązania ekologiczne oraz zainwestować w nowoczesne technologie i infrastrukturę, aby nie tylko zapewnić dobrobyt swoim mieszkańcom, lecz także ograniczyć zanieczyszczenia powietrza. Dodatkowo warto zaznaczyć, że pandemia COVID-19 podkreśliła potrzebę zwiększenia odporności miasta, dlatego megamiasta powinny budować odporność miejską przez m.in. inwestowanie w zdrowie publiczne czy odpowiednią regulację procedur zarządzania kryzysowego.

Bibliografia

- Allen, A. (2025). *New York's history is multiculturalism at its finest*. Insight Vacations. <https://www.insightvacations.com/blog/new-yorks-history/>
- American Immigration Council. (2022). *New Americans in New York*. <https://map.americanimmigrationcouncil.org/locations/new-york/#>
- Dziemianowicz, W. i Jurkiewicz, I. (red.). (2023). *Megatrendy społeczno-gospodarcze w kontekście koncepcji Rozwoju Kraju 2050. Trendy światowe*. Instytut Rozwoju Miast i Regionów.
- Gascon, C., i Haas, J. (2020). *The impact of COVID-19 on the residential real estate market*. *The Regional Economist*, 28(4). <https://www.stlouisfed.org/publications/regional-economist/fourth-quarter-2020/impact-covid-residential-real-estate-market>
- Główny Urząd Statystyczny. (b.d.). *Pojęcia stosowane w statystyce publicznej*. <https://stat.gov.pl/metainformacje/sloownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/3078,pojecie.html>
- Gomstyn, A. i Jonker, A. (2023). *What is a smart city?*. IBM. <https://www.ibm.com/topics/smart-city>
- Gujral, V., Palter, R., Sanghvi, A. i Vickery, B. (2020). *Commercial real estate must do more than merely adapt to Coronavirus*. McKinsey & Company. <https://www.mckinsey.com/industries/private-capital/our-insights/commercial-real-estate-must-do-more-than-merely-adapt-to-coronavirus#/>
- Institute for Economics & Peace. (2023). *Ecological threat report 2023: Analysing ecological threats, resilience & peace*. <https://reliefweb.int/report/world/ecological-threat-report-2023>
- Kawlr, G., & Sakamoto, K. (2023). Spatialising urban health vulnerability: An analysis of NYC's critical infrastructure during COVID-19. *Urban Studies*, 60(9), 1629-1649. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC10311382/>
- Klayman, L. (2024). *The evolution of New York City: The Impact of the Industrial Revolution on Its Historical Heritage*. Respect Brooklyn. <https://www.respectbrooklyn.org/the-impact-of-the-industrial-revolution-on-new-york-s-historical-heritage>
- Kucharczyk-Capiga, J. (2019). *Człowiek w świecie VUCA*. PwC. <https://www.pwc.pl/pl/artykuly/2019/czlowiek-w-swiecie-VUCA.html>
- Lankevich, G. (2024). *New York City*. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/place/New-York-City>
- Martin, P. (2014). *Trends in migration to the U.S.* PRB. <https://www.prb.org/resources/trends-in-migration-to-the-u-s/>
- NYC Health. (2022). *NYSDOH and NYCDOHMH wastewater monitoring identifies polio in New York City and Urge Unvaccinated New Yorkers to get vaccinated now*. <https://www.nyc.gov/site/doh/about/press/pr2022/nysdoh-and-nycdohm-wastewater-monitoring-finds-polio-urge-to-get-vaccinated.page>
- NYU Furman Center. (2018). *State of New York City's housing and neighborhoods in 2018*. https://furmancenter.org/files/sotc/2018_SOC_Full_2018-07-31.pdf
- Office of the State Government Accountability. (2021). *LinkNYC program revenues and monitoring*. <https://www.osc.ny.gov/state-agencies/audits/2021/07/30/linknyc-program-revenues-and-monitoring>
- Patyk, A. (2023). *Do 2050 przybędzie 14 nowych megamiast! Ogromny wzrost w Afryce*. Obserwator Gospodarczy. <https://obserwatorgospodarczy.pl/2023/01/20/do-2050-roku-przybedzie-14-nowych-megamiast-ogromny-wzrost-w-afryce/>
- Poverty Tracker Research Group at Columbia University. (2024). *The state of poverty and disadvantage in New York City*. Volume 6. RobinHood. <https://d3nz95d6hm31un.cloudfront.net/uploads/2024/02/Annual-Poverty-Tracker-Report-2024.pdf>
- Service areas. *Bed bug treatment throughout the tri-state area*. (2022). Thermal Bedbug Heat. <https://www.thermalbedbugheat.com/service-areas/>
- Szymańska, D. i Biegańska, J. (2011). Fenomen urbanizacji i procesy z nim związane. *Studia Miejskie*, 4, 13-38. https://www.studiamiejskie.uni.opole.pl/wp-content/uploads/2016/04/bieganska_szymanska.pdf
- UM Warszawa. (2022). *Przestrzenno-komunikacyjna rewolucja w Nowym Jorku*. <https://um.warszawa.pl/waw/strategia/-/nowy-jork>
- Understanding megacities: Dynamics and realities of urban centers worldwide*. (2024). Wilo. https://wilo.com/en/Pioneering/Stories/Understanding-Megacities-Dynamics-and-Realities-of-Urban-Centers-Worldwide_40512.html
- United Nations. (b.d.). *Around 2.5 billion more people will be living in cities by 2050*. <https://www.un.org/en/desa/around-25-billion-more-people-will-be-living-cities-2050-projects-new-un-report>
- United Nations. (2019). *World urbanization prospects: The 2018 revision (ST/ESA/SER.A/420)*. Department of Economic and Social Affairs, Population Division.
- U.S. Bureau of Economic Analysis. (2024). *County and MSA gross domestic product (GDP), summary Real Gross Domestic Product (GDP): United States and New York-Newark-Jersey City, NY-NJ-PA (Metropolitan Statistical Area) 2024*. <https://www.bea.gov/>
- U.S. Bureau of Labor Statistics. (2024). *Consumer Price Index, New York-Newark-Jersey City-July 2024*. https://www.bls.gov/regions/northeast/news-release/consumerpriceindex_newyork.htm
- U.S. Census Bureau. (2024a). *American Community Survey – ACS data profiles*. U.S. Department of Commerce. <https://data.census.gov/cedsci/>

U.S. Census Bureau. (2024b). *Historical income inequality tables (Table A-4a: Selected measures of household income dispersion)*. U.S. Department of Commerce. <https://www.census.gov/data/tables/time-series/demo/income-poverty/historical-income-inequality.html>

U.S. Census Bureau. (2024c). *Population of the New York-Newark-Jersey City metro area in the United States from 2010 to 2023*. <https://www.statista.com/statistics/815095/new-york-metro-area-population/>

Węclawowicz, G. (2003). *Geografia społeczna miast. Zróżnicowania społeczno-przestrzenne*. Wydawnictwo Naukowe PWN.

New York as an example of the impact of megatrends on megacities – urbanization and inequalities

Abstract

Aim: The purpose of this paper is to study relationships between two megatrends: accelerating urbanization and widening socio-income inequalities in megacities, based on the example of New York in 2018-2023.

Methodology: Research methods used to create this article include literature analysis, logical analysis, construction method, and case study.

Results: The study identifies that inequalities in megacities arise as a result of three different urbanization processes: migration, industrialization, and the development of urban infrastructure.

Implications and recommendations: The article presents recommendations for reducing social and income inequalities in megacities and proposes solutions to other urbanization-related issues, such as environmental pollution and imperfections of crisis management procedures.

Originality/value: The article makes a contribution to the discussion on the effects of urbanization in megacities, offering an interdisciplinary perspective of social inequalities.

Keywords: megacities, New York, urbanization, social inequalities
